

BİR ZAMANLAR DİLİMİZDE KULLANDIĞIMIZ KUR'AN-I KERİM MENŞELİ KELİMELER -3-*

Mehmet Ali Uz
Zeynep Ereser- Mümine Ereser

51. KESİR: Çok olan bol.⁽¹⁾

52. AHD: Ahd, and, yemin, söz verme.⁽²⁾

Gel verdiceğin ahd ile ikrarda kadim ol
Nasibini al bâb-ı tevekkülde mukim ol.

(*Figânî*)

53. CEMİGAN/CEMİ: Bütün

Âşık isen durma öyle
Cemi âlem sevgiyedir

M. Ali Semizoğlu

54. ŞEY: Şey, nesne.⁽³⁾

55. MELEK/MELÂİKE: Melek, melekler (Allahın nurdan
yarattığı melekler yüzü ve huyu pek güzel olan varlık).⁽⁴⁾

Geldiler cümle melâik sâf sâf
Ka'be gibi ittiler anı tavâf.

(*Ebu'l- Hayr*)

(1) Bakara Suresi 26. Ayet; Devellioğlu, a.g.e., s. 612.

(2) Bakara Suresi 29. Ayet; Devellioğlu, a.g.e., s. 18.

(3) Bakara Suresi 29. Ayet; Devellioğlu, a.g.e., s. 1191.

(4) Bakara Suresi 30. Ayet; Devellioğlu, a.g.e., s. 729.

* Yazı dizisinin diğer yazıları için bkz. 2 Aralık 2015, C. 15, S. 35, s. 545-548; 23 Aralık
2015, C. 15, S. 38, s. 593-595.

56. HALİFE: Halife, birinin yerine geçen kimse.⁽⁵⁾

57. DEM/DİMA: Kan, kanlar (ih'tidal-i dem=soğukkanlılık).⁽⁶⁾

58. İSİM/ESMA: İsim, isimler.⁽⁷⁾

59. İLM: İlim.⁽⁸⁾

İlim ilim bilmektir, ilim kendin bilmektir,
Sen kendini bilmezsen, yâ nice okumaktır.

(Yunus Emre)

60. ALİM: Çok bilen Allah'ın sıfatlarından.⁽⁹⁾

Ümmî kalıp da cazibe- i dine incizap
Evlâ değil mi, âlim olup da çekmeden azap.

(Abdülhak Hamit)

61. ADEM: Özel isim, dünyada yaratılan ilk peygamber⁽¹⁰⁾

Adem'i siyah çamurdan halk etti
Çamur ve sinirden insan oluverdi.

(Abdullah Yaşar Erdoğan)

62. İBLİS: Şeytan⁽¹¹⁾

Ser-i iblisi dilersen eğer ezmek
Gözün aç öldüren iblisi edeptir.

(Kenan Rifai)

63. ŞECER/EŞCAR: Ağaç, ağaçlar⁽¹²⁾

64. ADÜV: Düşman⁽¹³⁾

Bastı adû göğsüne biz sağ iken,
Arş yiğitle, vatan imdâdına!

(Namık Kemal)

65. KELİME/KELİMAT: Kelime, kelimeler.

ilâ-yı kelimetullah: müslümanlığı yükseltme yayma⁽¹⁴⁾

66. HAVF: Korku, korkma⁽¹⁵⁾

Havf ve reca anahtardır,
İman iki arada olmaktır.

(Battal Özcan)

67. AYET/AYAT: Kur-an-ı Kerim'in herhangi bir cümlesi⁽¹⁶⁾

Kur'an dile geldi, ayet seslendi
Yer gök tasdik etti bir MUHAMMEDİ

(Sefil Selimi)

(5) Bakara Suresi 30. Ayet; Devellioğlu, a.g.e., s. 379.

(6) Bakara Suresi 30. Ayet; Devellioğlu, a.g.e., s. 206.

(7) Bakara Suresi 31. Ayet; Devellioğlu, a.g.e., s. 540.

(8) Bakara Suresi 32. Ayet; Devellioğlu, a.g.e., s. 515.

(9) Bakara Suresi 32. Ayet; Devellioğlu, a.g.e., s. 36.

(10) Bakara Suresi 33. Ayet; Devellioğlu, a.g.e. s. 12

(11) Bakara Suresi 34. Ayet; Devellioğlu, a.g.e. s. 480

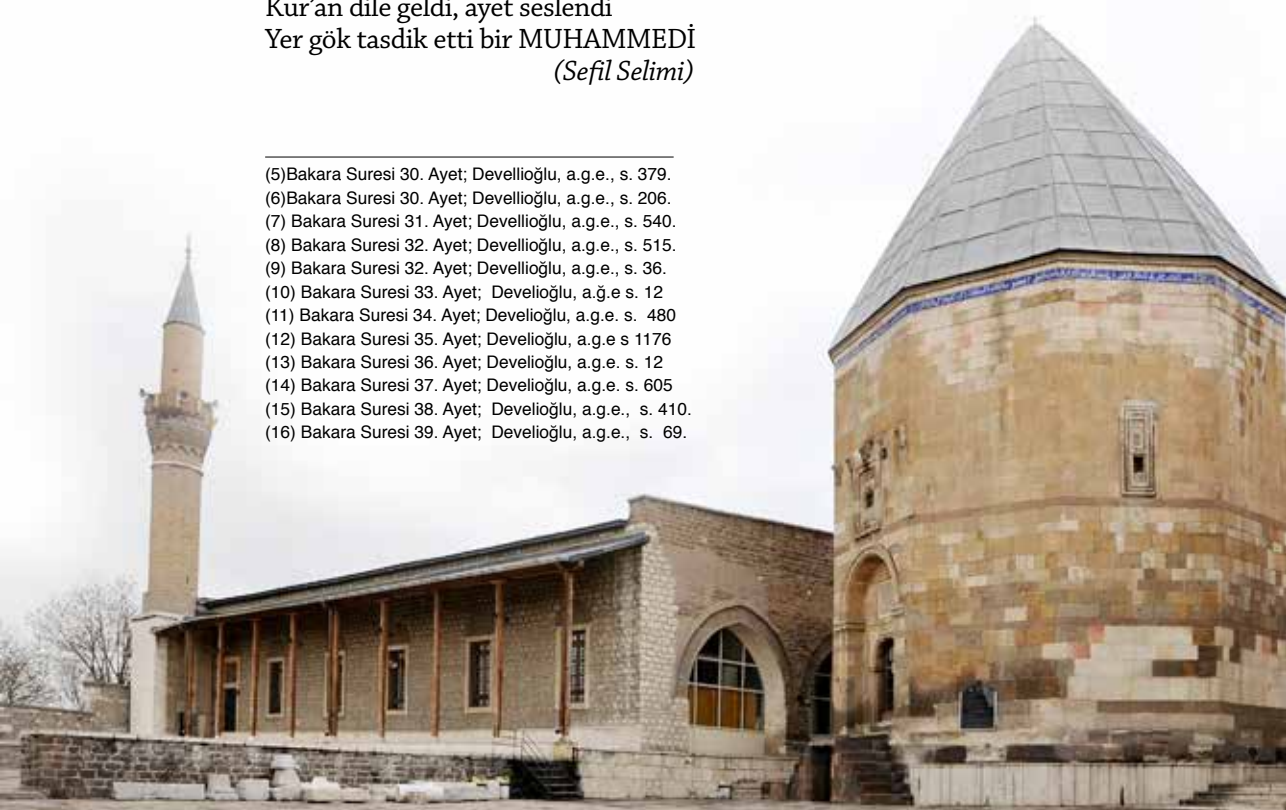
(12) Bakara Suresi 35. Ayet; Devellioğlu, a.g.e. s. 1176

(13) Bakara Suresi 36. Ayet; Devellioğlu, a.g.e. s. 12

(14) Bakara Suresi 37. Ayet; Devellioğlu, a.g.e. s. 605

(15) Bakara Suresi 38. Ayet; Devellioğlu, a.g.e., s. 410.

(16) Bakara Suresi 39. Ayet; Devellioğlu, a.g.e., s. 69.

68. NİMET: Nimet, iyilik, lütuf. (veliy-i nimet=veli nimet)⁽¹⁷⁾
Koştum vardım ki yanına
Anlasın ne nimet olduğunu.

(*Can Yücel*)

69. SEMEN: Bedel, kıymet, değer⁽¹⁸⁾
70. **BATIL:** Batıl, boş, beyhude, yalan⁽¹⁹⁾
Bâtıl hemîşe batıl u bîhûdedir velî
Müşkil odur ki suret-i haktan zuhûr ede
(*Bâkî*)

71. ZEKÂT: Zekât, İslam'ın beş şartından biri⁽²⁰⁾

72. RAKİ/RAKİĞİN: Rûku eden, rûku edenler (Bakara suresi 43. ayet)⁽²¹⁾

73. SABIR: Sabır (sabri cemil=ALLAH'dan gelen acıya dayanmak)⁽²²⁾

Sabrın sonu selamet,
Sabır hayra alamet.

(*Necip Fazıl KISAKÜREK*)

74. KEBİRAT/KEBİR: Büyük⁽²³⁾

75. ÂLEM/ÂLEMİN: Âlem, dünya, cihan.⁽²⁴⁾

Dolaştım dünyayı, herkes bir âlem,
Kiminde neşe var kiminde elem

(*Sinan KARAKAŞ*)

76. ŞEFAAT: Şefaet birinin suçundan geçilmesi veya dileğinin yerine getirilmesi için edilen aracılık.⁽²⁵⁾

Ya şefaet et bize ya da sonumuz yakın!
Cehenneme düşeriz korkarım akım akın!

(*HÜDAİ*)

77. NİSA: Kadınlar, Kur'an'da bir surenin adı.⁽²⁶⁾

78. LEYL: Gece (nisf-ül leyl=gece yarısı).⁽²⁷⁾

Gâh olur ince, nazenin bir ses
Leyl içinde sürüklenir, inler;

(*Cenap ŞAHABETTİN*)

79. SAİKA: Yıldırım (siper-i saika=yıldırım savan).⁽²⁸⁾

Saika gibi düşecek örümcek suratları,
Görecek bu milletin mukaddes evlatları.

(*Harun YILDIRIM*)

80. VAHİD: Bir, yalnız, tek.⁽²⁹⁾

(17) Bakara Suresi 40. Ayet; Develioğlu, a.g.e., s. 1003.

(18) Bakara Suresi 41. Ayet; Develioğlu, a.g.e., s. 1121.

(19) Bakara Suresi 42. Ayet; Develioğlu, a.g.e., s. 90.

(20) Bakara Suresi 43. Ayet; Develioğlu, a.g.e., s. 1414.

(21) Bakara Suresi 43. Ayet; Develioğlu, a.g.e., s. 1049.

(22) Bakara Suresi 45. Ayet; Develioğlu, a.g.e., s. 1086.

(23) Bakara Suresi 45. Ayet; Develioğlu, a.g.e., s. 600.

(24) Bakara Suresi 47. Ayet; Develioğlu, a.g.e., s. 34.

(25) Bakara Suresi 48. Ayet; Develioğlu, a.g.e., s. 1177.

(26) Bakara Suresi 49. Ayet; Develioğlu, a.g.e., s. 1005.

(27) Bakara Suresi 5. Ayet; Develioğlu, a.g.e., s. 658.

(28) Bakara Suresi 55. Ayet; Develioğlu, a.g.e., s. 1096.

(29) Bakara Suresi 76. Ayet; Develioğlu, a.g.e., s. 1362.

HOCA AHMET YESEVİ (1091-1166)

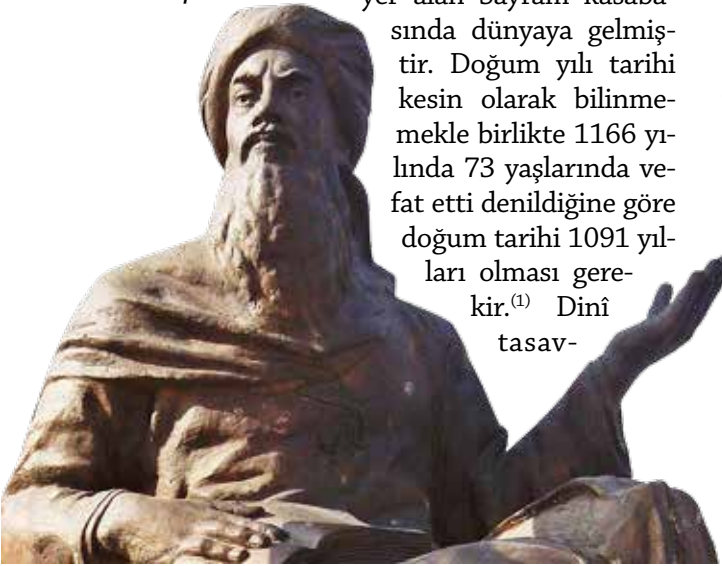
Ahmet Yesevi Orta Asya Türklerinin dini-tasavvufi ve manevi hayatında geniş tesirler icra eden ve “**Pir-i Türkistan-i**” diye anılan mutasavvıf şair, Yeseviyye tarikatının kurucusudur. Hayatı hakkında fazla bilgi bulunmamakta ve bilgiler daha çok menkıbevi kaynaklara dayanmaktadır. Anadolu’nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasında Ahmet Yesevi ve dervişlerinin büyük rolü olmuştur. İcra ettiği geniş tesirler dolayısıyla **Unesco 2016 yılını “Ahmet Yesevi” yılı** olarak ilan etmiştir. Ümit ediyoruz ki yıl boyu onunla ilgili pek çok yazı ve kitap neşredilecek ve pek çok etkinliğe imza atılacaktır.

Türkmenistan
Aşkabat’taki
Hoca Ahmet
Yesevi’nin
temsili heykeli.

Ahmed Yesevî bugün Kazakistan’ın Çimkent şehri yakınlarında yer alan Sayram kasabasında dünyaya gelmiştir. Doğum yılı tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte 1166 yılında 73 yaşlarında vefat etti denildiğine göre doğum tarihi 1091 yılları olması gerekir.⁽¹⁾ Dinî tasav-

vufi eğitimini tamamladıktan sonra yine o bölgedeki Yesi (bugünkü adıyla Türkistan) şehrine yerleşmiş, uzun yıllar halkı maneviyat yolunda irşad ettikten sonra burada vefat etmiştir. Babası **İbrahim Şeyh**, Sayram ve civarında müritleri olan tanınmış bir süfidir. Halifelerinden Musa Şeyh’in kızı **Ayşe Hatun** ile evlenmiş ve bu hanımından **Gevher-Şehnaz** adlı bir kızla ondan yaşça daha küçük olan **Ahmet** dünyaya gelmiştir. Annelerini daha önceleri kaybetmiş olacaklar şeyh İbrahim’in vefatında yedi yaşında olan Ahmet’i kardeşinin terbiyesi altında görüyoruz.⁽²⁾

Ahmet Yesevî daha küçükken, bilmediğimiz bir sebeple kız kardeşiyle birlikte Yesi⁽³⁾’ye gelmiş ve oraya yerleşmiştir. Ahmed Yesevi ilk tahsil hayatına Yesi’de başlamıştır. İlk tahsiline Yesi’de başlayan Ahmed’in küçük yaşına rağmen bir takım ilahî tecellilere mazhar olması çevresindekilerin dikkatini çekmiştir. Daha bu yaşta Hızır Aleyhissalam’ın delaletine nail olan Ahmet, Yesi’de **Arslan Baba**’ya bağlanarak kendisine manevi bir baba olan bu büyük müşşidden feyz almaya başlar. As-

(1) Hayati Bice, Hoca Ahmet Yesevi Divan-ı Hikmet, Ankara 2010, s.9.

(2) Fuat Köprülü, Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar, Ankara 1976, s. 50.

(3) Yesi, bugünkü adıyla Türkistan şehri Oğuz Han’ın hükümet merkezi olması dolayısıyla, Türk menkıbelerine karışmış meşhur bir yerdir. Bilhassa Hoca Ahmet’in bu şehre izafetle Yesevî lakabını alması, Türk âlemindeki tarihi ehemmiyetini bir kat daha artırmıştır.

Hoca Ahmet Yesevi'nin Türbesi.

hab-ı Kiramdan olduğu rivayet edilen Arslan Baba'ya intisabında yedi yaşında olduğu hikmetlerde şöyle ifade edilir;

*Yedi yaşta Arslan babam arayıp buldu:
Gördüğü her sırrı perde ile sarıp örttü;
Allah'a hamd olsun gördüm" dedi, izimi öptü;
Bu sırları görüp hayran kaldım ben işte.⁽⁴⁾*

Arslan Baba ve Ahmet Yesevi'nin karşılaşması menkıbelerde şu şekilde dile getirilir:

Hız. Peygamberin (s.a.v.) gazalarının birinde aç kalan ashabin ricasıyla yapılan dua üzerine Cibril (a.s.) cennetten bir tabak hurma getirir ve ashaba ikram eder. Sahabeler hurmaları yerken o hurmalardan bir tanesi tabaktan yere düşünce; Cebrail Hız. Peygambere "Bu hurma sizin ümmetinizden Ahmed Yesevi adlı bir erin kısmetidir" der.

Hız. Peygamber ashabına dönerek "Bu görevi kim üzerine almayı ister?" buyurduğunda, Arslan Baba görevi üzerine alacağını söyler. Hız. Peygamber o hurmayı Arslan Baba'nın ağzına atar. O anda hurmanın üzerinde bir perde meydana

gelir ve Hız. Peygamber, Arslan Baba'ya Ahmed Yesevi'yi nasıl, nerede bulacağını tarif edip ve terbiyesi ile meşgul olmasını emreder.

Hız. Peygamber'in duasının bereketiyle uzun yıllar yaşayan Arslan Baba daha sonra Türkistan'a gelerek Yesi şehrinde Ahmed'i oynarken bulur. Arslan Baba çocuğa selam verir, çocuk selamı alıp iade ettikten sonra "Ey baba, emanetimiz hani?" diye sorar. Arslan Baba soru karşısında şaşırır ve "Ey Veli çocuk sen bu olayı nereden biliyorsun?" dediğinde, küçük Ahmed; "Allah bana bildirdi" diye cevap verir. Arslan Baba çocuğun adını sorar ve Ahmed olduğunu öğrenince Hız. Peygamber'in emaneti hurmayı damağından çıkartarak Ahmed'e teslim eder ve bir müddet terbiyesiyle meşgul olur.⁽⁵⁾

Divan-ı Hikmet'te yer alan müstakil bir şiir bu konuyu anlatır ve bu hikmette nakledildiğine göre Ahmed, Arslan Baba'ya hurmayı kendisine vermekle görevinin bitmediğini ve asıl "kalbinde olan öz'e" talip olduğunu ifade eder. Bu istek üzerine Arslan Baba,

(4) Bice, a.g.e., s.98.

(5) Kemal, Eraslan Ahmed-i Yesevi, Divan-ı Hikmet'ten Seçmeler, Ankara 1983, ss.16-17.

Hoca Ahmet Yesevi Türbesi ve çilehanesi.

O'nun eğitimiyle meşgul olmaya başlar. Arslan Baba'nın terbiye ve irşadı ile Ahmet Yesevi, kısa zamanda manevi kemal makamlarını aşar ve gençliğinden itibaren şöhreti Yesi dışında tüm Türkistan bozkırlarında yayılmaya başlar.

Ahmed Yesevi Arslan Baba'nın vefatından bir müddet sonra o zamanın önemli İslam merkezlerinden biri olan Buhara'ya gider.⁽⁶⁾ Devrin en ileri gelen âlim ve mutasavvıflarından **Şeyh Yusuf Hemedâni**'ye (1048-1140) intisab ederek şahsiyeti onun nüfuzu altında oluşur. Yusuf Hemedâni, Hadis, Usul-i Fıkıh, Hilaf ve Nazar'da ileri seviyede bir bilim adamı idi.⁽⁷⁾ Yusuf Hemedâni'nin tesi-

ri altında kalan ve belirlediği kuralların takipçisi olan Ahmet Yesevi'nin şeriat ahkâmına; Hz. Resulullah (s.a.v.)'in sünnetine; İslam'ın zahiri kurallarına ne kadar bağlı olduğu hikmetlerinde açıkça görülmektedir. Zahir ve batın ilimlerini tekmil eden Ahmet Yesevi "irşad postunun üçüncü sahibi" olacak şekilde müşidi Yusuf Hemedâni'nin hilafet makamına yükselir. Ahmet Yesevi müşidinin ölümünden sonra Buhara'daki dergâhın sorumluluğunu üstlenen üçüncü halife olarak bir süre hizmete devam eder.⁽⁸⁾

Buhara sufilerine bir süre rehberlikten sonra şeyhi Yusuf Hemedâni'nin vaktiyle verdiği bir öğüde uyararak irşad makamını dördüncü halife olan Nakşbendiyye tarikatının önemli isimlerinden **Abdülhalık Gücdüvani**'ye (1103-1179) bırakarak ata yurdu Yesi'ye döner ve vefat tarihi 1166 yılına kadar Türkistan bozkırlarına ruh verecek olan irşad faaliyetini Yesi merkezli olarak sürdürür.

Ahmet Yesevi taat ile dolu dolu geçen gündelik hayatının kalan

(6) Mehmet, Kazar, "Ahmet Yesevi Hayatı Halifeleri ve Tarikatı, Eseri Mefkûresi", Atatürk Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, s.39.

(7) Ethem Cebecioğlu, "Hoca Ahmet Yesevi", Ankara

İlahiyat Fakültesi Dergisi C. XXXIV, Ankara 1993 s.88.

(8) İsmail Yakıt, "Hoca Ahmet Yesevi ve Türk Düşünce Tarihindeki Yeri", Hoca Ahmet Yesevi Sempozyumu Tebliği, Isparta 1993, s.1

vakitlerinde tahtadan kaşık ve kepçe yontup satarak geçimini sağladığı rivayet olunmaktadır.

Ahmet Yesevi'nin sünneti nebeviye'ye olan bağlılığının derecesini gösteren bir rivayete göre, altmış üç yaşına geldiğinde Yesi'deki dergâhında bir yeraltı mescidi kazdırmış ve vefatına kadar bu mescitte ibadet ile meşgul olmuştur. Bunun sebebi olarak da Hz. Muhammed'in (s.a.v) altmış üç yaşında vefat ederek yer altına girdiğini ve bu yüzden de kendisinin de yer üstünde Hz. Muhammed (s.a.v) daha fazla gezmekten hayâ etmesini göstermektedir. Ahmet Yesevi'nin bu halvet hayatının ne kadar süre ile devam ettiği belli değildir, fakat vefat tarihi olarak kabul edilen 1166 yılını esas aldığımızda yetmiş üç yaşında vefat ettiği ortaya çıkmaktadır.

Hoca Ahmet Yesevi vefatından sonra Yesi şehrinde bulunan dergâhın bahçesine defnedilmiş ve üzerine mütevazı bir türbe inşa edilmiştir. Vefatından asırlar sonra bu türbesinin yerine **Emir Timur** tarafından Yesevi külliyesi inşa edilmiştir.⁽⁹⁾

İslami zahir ve batın ilmine vakıf olan Ahmet Yesevi, halka İslam'ın esaslarını, şeriat hükümlerini ve tarikatın adâb-erkânını öğretmek gayesiyle sade bir dille şiirler söylüyor ve yanındaki dervişler bunları yazıya döküyordu. Tarikatını, süluk adabını Arapça ve Farsça bilmeyen Türk dervişlerine anlatmak için, halk edebiyatından alınmış şekillerle, hece vezninden hikmetler söyledi; bu şiirler daha sonra özgün bir isim olarak "hikmet" adı ile tanınıp "**Divan-ı Hikmet**" adı verilen kitaplarda bir araya getirilmiştir.⁽¹⁰⁾

Divan-ı Hikmet'in el yazması nüshası.

Hülâsa, yazımızın Hoca Ahmet Yesevi özel sayısına bir ön ayak oluşturmasını temenni ediyor ve Divan-ı Hikmet'ten alınan rubailerle son vermek istiyorum.

*Aşk kapısını mevlam açınca bana değdi
Toprak eyleyip "Hazır ol" deyip boynumu eğdi
Yağmur gibi melametini oku değdi
Ok saplamıp yürek, bağırımı deştim ben işte⁽¹¹⁾*

*Kul Hoca Ahmed, yedi yaşta dersler aldım;
Sekizimde dünya tasasını terk eyledim;
Dokuzumda Hüda'mı hazır bildim;
Lâmekân'da Hakk'dan dersler aldım ben işte.⁽¹²⁾*

KAYNAKÇA

- BİCE, Hayati, *Hoca Ahmet Yesevi Divan-ı Hikmet*, Türkiye Diyanet Vakfı yay., Ankara 2010.
- CEBECİOĞLU, Ethem "Hoca Ahmet Yesevi", *Ankara İlahiyat Fakültesi Dergisi C. XXXIV*, Ankara 1993.
- ERASLAN, Kemal, *Ahmed-i Yesevi, Divan-ı Hikmet'ten Seçmeler*, Ankara 1983.
- KAZAR, Mehmet, "Ahmet Yesevi Hayatı Halifeleri ve Tarikatı, Eseri Mefkûresi", *Atatürk Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*.
- KÖPRÜLÜ, Fuat, *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*, Türkiye Diyanet Vakfı yay., Ankara 1976.
- TOSUN, Necdet, *Ahmet Yesevi*, SFN Televizyon Tanıtım Tasarım Yay., Ankara 2015.
- YAKIT, İsmail, "Hoca Ahmet Yesevi ve Türk Düşünce Tarihindeki Yeri", *Hoca Ahmet Yesevi Sempozyumu Tebliği*, Isparta 1993.

(9) Bice, a.g.e., s. 16.

(10) Necdet Tosun, Ahmet Yesevi, Ankara 2015, s.22

(11) 1. Hikmet

(12) 17. Hikmet

Muhammet
Yaşar Güneri

60. VEFAT YIL DÖNÜMÜNDE ORD. PROF. DR. A. SÜHEYL ÜNVER (1898-1986)

14 Şubat 2016 tarihinde altmışıncı vefat yıl dönümünü idrak edeceğimiz büyük değerlerimizden birisi Ord. Prof. Dr. A. Süheyl Ünver'dir. O, çok yönlü yetiştirebildiğimiz ilim, fikir, sanat, tıp adamlarımızın başında gelmektedir.

Ord. Prof. Dr. A. Süheyl Ünver 17 Şubat 1898'de İstanbul'da doğdu. Babası Posta Telgraf Nezareti İstanbul Muhaberatı Umum Müdürü Tırnovaî Dâîzâde, mütefennin âlimlerden **Mustafa Enver Bey**, annesi Hattat Şevki Efendinin kızı **Safiye Rukiye Hanım**'dır.

Menbaü'l-İrfan, Mercan İdadisi'nden sonra 1915'te Mekteb-i Tıbbiye'ye girdi. Tıp tahsilinden sonra Gurebâ ve Haseki Hastaneleri'nde hekim olarak görev yaptı. Bu arada

daha Mekteb-i Tıbbiye öğrencisi iken sanata açık yanını geliştirdi. Medresetü'l-Hattatî'nden 1923'te tezhip ve ebrudan icazet aldı. Ayrıca, **Hoca Ali Rıza** (1858-1930) ile resim çalışmalarını sürdürdü. İstanbul Darü'l-fünun Tıp Fakültesi'nde akademik hayata geçti. Türk üniversite hayatı içinde ilk kez sistemli bir şekilde tıp tarihi derslerinin verilmesine öncülük etti. Bunu **Tıp Enstitüsü**'nün kurulması takip etti. 1939'da profesör, 1954'te ordinarî profesörlüğe yükseltildi.

Uzun bir ömür süren ve hayatının her anını çalışıp eser vererek oldukça verimli geçiren Süheyl Ünver Hocaya ileri bir yaşta iken bazı dostları latife kabilinden sormuşlar:

Hocam, Azrail sizi unuttu mu yoksa?

Süheyl Ünver'in cevabı şöyle olmuş:

"Hayır, Azrail'le yakından görüş-tük. Bana dedi ki:

Boş bulursam götürürüm."

Hayatı boyunca okuyup, okutmaya büyük önem veren Süheyl Ünver'in gelecek nesillere armağan ettiği kütüphanesinde, birçok eser bulunmaktadır.

Süheyl Ünver Koleksiyonu'nda 1473 defter, 895 dosya, 108 şahsi eşya, 63 tablo ve levha bulunmaktadır. Ayrıca, yine Süheyl Ünver tarafından bağışlanan ve Resam Hoca Ali Rıza'ya ait olan 125 dosya da ayrı bir koleksiyon halinde muhafaza edilmektedir. Koleksiyonda hat ve tezhip örnekleri, minyatürler, kalıplar, levhalar, fotoğraf-

Ord. Prof. Dr. A. Süheyl Ünver
(1898-1986)

lar gibi orijinal belgelerin yanı sıra mektup, dergi, davetiye, gazete kupürü, makaleler ve kitapçıkların da bulunduğu eşsiz zenginlikte eserler yer almaktadır. 2264 eserin toplandığı kütüphane kızı **Gülbün Mesara**'nın yardımlarıyla hayata geçirilip okuyucunun hizmetine sunulmuştur.

Bu koleksiyonda, sosyal tarih, şehir ve mimarlık tarihi, kültürel tarih, sanat tarihi, tıp tarihi gibi alanlarda başvurulabilecek birçok döküman mevcuttur. Bursa, Edirne, Konya, İstanbul, İzmir, Rumeli, Selanik, Çanakkale, Erzurum, Muş, Tokat, Sinop dosyaları ve barındırdığı binlerce fotoğraf, şehir tarihi, mimarisi, kültürü hakkında okuyuculara önemli bilgiler sunmaktadır. Hat, tezhip, ebru, ciltçilik, kâğıt türleri, yazı çeşitleri, divitçilik hakkında biriktirmiş olduğu notları ve kaleme aldığı yazıları ve en önemlisi çağdaşı olan önemli sanatçılara dair kaleme aldığı hatıralar Süheyl Ünver dosyalarının eşsiz olmasına katkı sağlayan bir başka husustur.

Süheyl Ünver gezmeyi ve gezerken de notlar almayı, bulunduğu yerde çalışmalar yapmayı çok sevdi. Defterleri arasından on tanesi Konya vilayeti ile alakalıdır. Birçok düşünce yazısının ve sulu boya çalışmasının bulunduğu bu defterler Konya hakkında bilgiler içermektedir. Bu defterlere kısaca değinmek gerekirse;

Defter No. 36

1963 de hazırlanmıştır. İçinde, Konya'daki kazılar, Selçuk kartalları hakkında bilgi ve çizimlerden başka, 12 burçla alâkalı hayvanlar, Çatalhöyük ve Karahöyük kazıları, Hadimi Abdullah Efendi kitapları Yusuf Fağa Kütüphânesi'nde S. Ünver'in "araştırıp karıştırdığı" kitaplardan bilgiler yer alıyor.

Defter No. 103

A. S. Ünver'in 1959 yılında Amerika Birleşik Devletler'inde iken Phi-

Süheyl Ünver'in Konya Defteri'nden Sırcalı Medrese'nin fotoğrafı.

adelphia'da yapmış olduğu "Mevlânâ'nın Konyası'ndan" resmi ile başlıyor. Ardından, ressam Ahmet Yakupoğlu'nun fırçasından, çilesini Konya'da doldurmuş olan Şeyh Galip'in resmi geliyor. Defterin konusu "Mevlânâmız 691. yılı ihtifali Konya seyahati kronolojisi. 9-15. Aralık 1964" şeklinde belirtilmiş. Mevlana nostaljisi, Mevlevilik, Huzur-u Mevlana, 13 Aralık 1964'te Arkeoloji Müzesi'nde gördüklerim, Konya'da Selçuk eserleri, Mevlevilik ve adabına dair bilgiler bu defterin konu başlıklarını teşkil ediyor.

Devamında ise "Konya'da herkes turşusunu kendi yapıyor. Sırlı çömlerle" diyerek eklemeler yapıyor.

Defter No. 216

Bu defterin Konya ile alakalı bölümünü arkadaşları ile çıktığı gezi oluşturmaktadır.

Ankara'da Vakıflar Arşivi'nde tıp ve ilimler tarihimiz üzerine araştırma; Konya dârüşşifaları yerleri, Yusufpaşa Kütüphanesi'nde yazma tıp ve hey'et kitapları, mistik folklor...

Defter No. 679

1960'da hazırlanmış olan bu defter Sırçalı Medrese çinileri, Konya Sarayı, Karatay Medresesi, Hatuniye yahut Gündük Minare, Şifahane de denilen Beyhekim Mescidi, kapısı altında Kelük (Kaluyan) imzası bulunan Sahip Ata Medresesi, Taceddin Vezir, İnce Minare Medresesi içi, Bulgur Tekke Camii hakkında bilgi ve özellikle çini ile desen ayrıntılarının çizimleri yer almıştır.

Sarayın kötüleşen durumundan bahseden Süheyl Ünver sadece Ca-

mii bölümünün tadilata alınmasına hayıflanıyor ve üzüntüsünü notları arasına aktarıyor.

Defter No. 733

1-8 Haziran 1961 tarihli olup, "Konya-Karaman. Konya'da bir karınca" adını taşımaktadır. Konya ile alakalı çizimlerinin bulunduğu bu defter, Konya Sarayı'nda Alâeddin Köşkünden kalan son kısım, Mevlana ve sikkeler, müze, çiniler, Konya'da Sadrettin Konevi Türbesi, Hatuniye Medresesi ve taş rozetler bu defterin konularını teşkil etmektedir.

Konya'nın hükümet binası için kaleden alınan taşlara içerleyen Süheyl Ünver bunun çok büyük bir kayıp olduğunu bu şehir için acı bir gerçekle yüz yüze kaldığını aktarıyor.

Defter No. 764

1965'te hazırlanmıştır. Konya grup resimleri ve ağırlıklı olarak Mevlana konuları ile ilgilidir.

Defter No. 698

Eski harflerin bulunduğu küçük bir defterdir. İçerisindeki notlar başka defterlere nakledildikçe, üzerleri kurşun kalemle çizilmiştir.

Defter No. 739

Yakın zamanlara kadar Konya ilinin kazası olan Karaman iline ait fotoğraflar ihtiva etmektedir.

Defter No. 851

1296 H. yılına ait matbu, Vilayet-i Konya Salnamesi'dir.

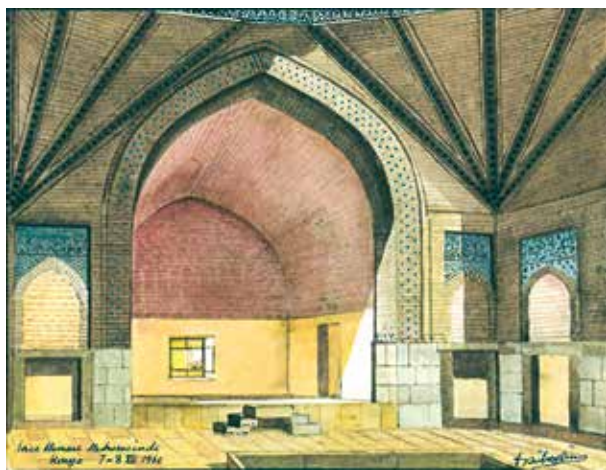
Defter No. 894

27 Ekim 1975 tarihli olup, bu "Konya" defteri ise eski kartpostalı ihtiva etmektedir.

Ayrıca defterde eski ve yeni Konya mukayesesi yapılmaktadır.

Süheyl Ünver koleksiyonunun halkın istifadesine sunulması bu işin en güzel tarafını oluşturmaktadır.

Kızı Gülbün Mesara bir konuş-

Süheyl Ünver'in Konya Defteri'nden İnce Menareli Medrese'nin çizimi.

masında babasının vasiyet namesini açıklar; Vasiyet name büyük hikmetleri ve nasihatleri ihtiva etmektedir.

“Beni sakın öldü sanmayın. Bütün hayatımın yaşanmış seneleri Süleymaniye Kütüphanesinde Türk Kültürü Arşivimle binlerce not ve hatıra defterlerimin içinde.

Mündericat ve resimlerim emirlerinize amade. Ben hayatımda tanrının lütfu, büyüklerim, eş ve dostlarının teveccüh ve duaları ile cidden bahattiyar bir ömür sürdüm. Darısı dostlar başına.

Benim için konuşmalar yapmaya lüzum yok. Ama Süleymaniye’de, Ankara’da arşivimden programlı uğraşların lüzumuna dair konuşun.

Kabir ziyaretlerine lüzum yok. Benim yazdıklarımın da bahsetmeyin. Seçkin konular üzerine laf olsun diye konuşmayın. Onları ve şimdiki kadar akletmiyerek üzerinde duramadığım ilginç konuları bensiz olarak benimseyin.

Boş vakit geçirmeyin. Benim gibi her şeyi değerlendirin. İnanın ki diğer insanları bıktırarak kadar çok yaşarsınız. Boş geçen her vakit sizleri ölüme götürür.

Acıyın kendinize...”

Süheyl Ünver’in bu vasiyeti gençlerin hiç unutamayacakları ve kimselerden duyamayacakları bir nasihat olarak hafızalarında yer etmelidir.

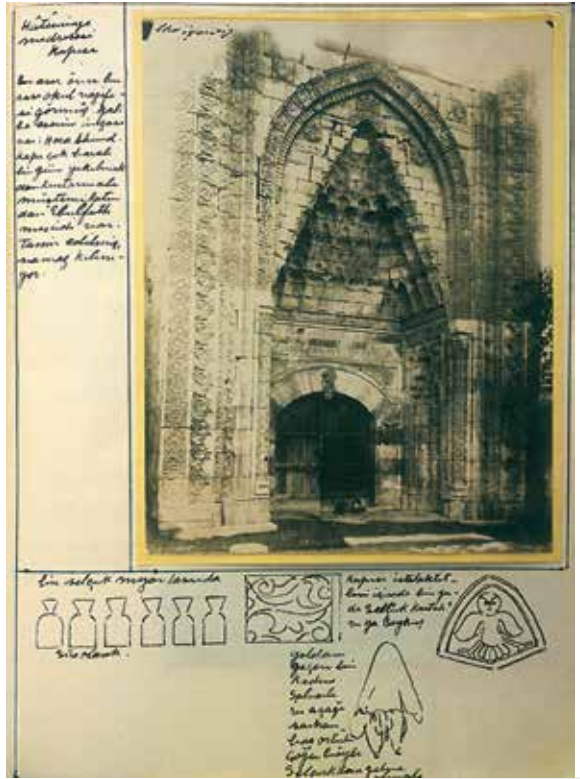
Altmıncı vefat yıl dönümünde bu değerli ilim, fikir, sanat ve tıp adamımızı rahmet ve minnetle anıyor, kabri cennet olsun diyoruz.

KAYNAKÇA

- Ahmet Güner Sayar, “Ünver, Ahmet Süheyl”, Konya Ansiklopedisi, C. 9, s. 43-45.
- Ali Işık, “Gül Yetiştiren Adam: A. Süheyl Ünver”, Akademik Sayfalar, 21 Şubat 2007, C. 7, s. 87.
- Süheyl Ünver Koleksiyonu, Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesi.
- Gülbün Mesara- Mine Esiner Özen, Süheyl Ünver’in Konya Defterleri, İstanbul 2013.

Süheyl Ünver’in Konya Defteri’nden sayfalar.

Ahmet ÇELİK

NEVŞEHİRLİ HÜSEYİN AVNİ EFENDİ ve AİLESİ -1- (1878-1922)

Konya Darulmuallimin, Darulmuallimat ve Darulirfan okullarında öğretmenlik ve idarecilik yapan ve Konya Maarifine uzun yıllar hizmette bulunan Hüseyin Avni Efendi, 1278/1862'de Nevşehir'de doğdu. Nevşehir rüştiyesi/ortaokulu ve medreselerini bitirdi. İstanbul'a giderek oradaki medreselere devam etti. Atıf Bey'den icazetname aldı. Sonra İstanbul Darulmuallimin Rüştiyesi'ne girerek buradan mezun oldu.

Konya Darulmuallimin (Öğretmen Okulu) Mektebi ilk açıldığında müdürlük makamı bulunmamaktaydı. Okulun idaresi muallim-i evvel (birinci öğretmeni) konumunda olan kişi tarafından yürütülmekteydi. Okula bir müdürün atanması

Nevşehirli Hüseyin Avni Efendi (1878-1922)

1909 yılında oldu. Uzun süredir okulda öğretmenlik yapmakta olan Nevşehirli Hüseyin Avni Efendi'nin **Kudüs Darulmuallimin Mektebi Müdürlüğü'ne atanması sebebiyle** şehrin ileri gelenleri toplanarak öğretmenin Konya Darulmuallimin'e müdür olarak atanması için kampanya başlattılar Bununla ilgili olarak **Meşriki İrfan'ın 1 Teşrinievvel 1325/14 Ekim 1909 tarihli haberi** şöyledir:

“Vilayetimiz Darulmuallimin Mektebi muallimi faziletli Hüseyin Efendi'nin Kudüs Darulmuallimin müdüriyetine terfian tahvili mercii aidandan işar (işaret) buyurulmuş ise de mumaileyhin vilayetimize bahş eylemekte oldukları (verdiği) ilim ve irfan sebebiyle ibka-ı terfii vilayet ve belediye heyetiyle tüccaran tarafından arz-ı istirham (rica) olunmuştur. Mumaileyhin şehrimizde ibkaen (kalarak) terfii cümlemizce matlup ve mültezem olup in-fikakları mucib-i tesiri azim olacağını umum namına beyan eyleriz.

Diğer Konya gazeteleri de bu işe destek verdi. Sonuçta bu çalışmalar neticesini verdi ve Hüseyin Avni Efendi Konya Darulmuallimin Mektebi Müdürlüğü'ne atandı. Bu konuda **Meşriki İrfan'ın, 17 Kânunuevvel 1325/30 Aralık 1909 tarihli haberi** şöyledir:

“Darulmuallimin mektebi muallimi faziletli Hüseyin Efendi'nin evvelce müsellemlenmiş olan ehliyet ve iktidarları üzerine vilayetimiz ahali tarafından Maarif Nezareti'ne (Milli Eğitim Bakanlığına) vuku bulan

müracaatlarına binaen mezkûr mekteb müdüriyetine terfian tayin kılındığı mevsukan istihbar kılınmıştır. Muma ileyh Hüseyin Efendi cidden şayanı takdir(e değer) fuzaladan(üstün meziyetleri) bulunmakla memuriyeti cedidesini (yeni görevini) tebrik ve muvaffakiyetlerini (başarılarını) temenni ederiz.”

1326'ya kadar Darulmuallimin müdürü olarak hizmet etti. Daha sonra sırasıyla Balıkesir, Ankara ve Trabzon Darulmuallimin müdürlüklerini ifa etti. Birinci dünya savaşında Karadeniz'de başlayan Potnus hareketi yüzünden bir kısım memurlarla birlikte göçmen olarak Konya'ya döndü. Konya Darulmuallimat (Kız Öğretmen Okulu) müdürlüğüne tayin olundu.

19 Mart 1335/19 Mart 1919 tarihinde 500 kuruş maaşla Cevizaltı Mahallesi'nde bulunan Kız Rüştiyesi (Mahmut Şevket Paşa İnas Mektebi)'ne Hesap ve Türkçe öğretmenliğine atandı.

1 Aralık 1919 tarihinde Konya'da açılan Özel Darulirfan Mektebi müdürlüğüne getirildi. Bu görevde iken 15 Ağustos 1922'de Salı günü üç gün süren bir hastalıktan sonra vefat etti. Mezarı Üçler Kabristanı'ndadır.

Vefatını Babalık gazetesi “**Teesüfe Şayan Bir Ziya (Üzülmeye Değer Bir Kayıp)**” başlıklı haberle okuyucularına şöyle duyurdu:

“Zamanımızın ihtiyacıyla müte-nasip bir ilim ve fazileti insanıyetin muktezasına muvafık (insan olmanın amacına uygun) bir siret ve simaya malik bulunup ömrünü vatan evladının bi-hakkın talim ve tedrisine (eğitim ve öğretimine) hasretmiş olan Hüseyin Avni Efendi Hoca birkaç gün kadar devam eden nagehan (ani) hastalık neticesinde geçen Salı gecesi ebediyet diyarına irtihal et-

miş ve cenazesi dünkü gün hürmet-kâr ve kadirşinas eller üzerinde götürülerek vedia-yı hak-ı gufran (Hakk'ın rahmetine emanet) olunmuştur. Fazıl merhum evvelce şehrimiz Darulmuallimin müdürlüğünde bulunduğu gibi vefatı zamanında dahi Türk maarifine (eğitimine) hizmete devam etmiş ve intizamı (düzeni) herkesin meşhut ve müsellemi olan (şahit olup hakkını teslim ettiği) Darulirfan mektebi hususisinin müdürü idi. Mütemudi (sonsuz) tecrübeleri neticesi olarak talim ve terbiye usulüne vakıf ve bu meslekte bulunuyordu. Konya'da her yerde çok maarifperverler (eğitmciler) yetiştirmiştir. Aile-i didesine (kedirli ailesine) ve darı mezkûr (adı geçen Okulun) heyeti talimiyesine (eğitim kadrosuna) teessür ve ihtiram (üzüntü ve saygı) ile samimi tazizi (samimi saygılarımızı) beyan ederiz. O büyük vazifeperver hocamıza Mevla rahmeti nuruna gark eyleye.

Merhum ve mağfur Hüseyin Avni Efendi üstadımızın ruhuna ithaf edilmek üzere yarınki Perşembe günü sabahleyin (alaturka) saat ikide Darulirfan'da hatmi şerif tilavet ve Cuma günü namazdan sonra Kapu Cami şerifinde mevlidi şerif kıraat edileceğinden arzu buyuran kadirşinas zevatın mezkur dualarda hazır bulunmaların rica olunur.” (Babalık 16 Ağustos 1922).

Babalık'ta 17 Ağustos 1922'de Hüseyin Avni Efendi için “**Hatmi Şerif Kıraati**” başlığı ile verilen haber ise şöyledir:

“Halkçılık mefkûresinin Konya'mızda bir müesseseyi ilmiyesi olan **Darulirfan Mektebi** Hususiyeye'tinde dün sabah memleketimizin mümtaz (seçkin) şahsiyet ve simalarından 150 kadar zevatı kiram ictima ederek (biraya gelerek) Kur'an-ı Azimüşşan tilavet ve hatm edilmiş ve akabinde Sultani Ulumu Arabiye

Hatmi Şerif Kıraatı, Babalık, 17 Ağustos 1922.

muallimi **İsa Ruhi Efendi** (Bolay)⁽¹⁾ tarafından sevgili vatanımızın saadeti ve orduyu milliyemizin şanlı muazafferiyetini niyazına terdifin (ardından) hâsıl olan ecir ve mesubatın (sevabını) ve şühedayı müminin ve müminatın (erkek ve kadın şehitlerin) ve hususiyile (özellikle) Darulirfan müdürü merhum Hoca Hüseyin Avni Efendi'nin ruhu pürfutihlarına (ruhlarına) hediye edildiğini mütezammın (içine alan) bir duayı belîğ kıraat olunmuş ve hazirunda (orada bulunanlarda) pek halisane amin-han olmuşlardır.

Badehu (daha sonra) mektebi

(1) İsa Ruhi Efendi (1881-1954) için bkzn: Mustafa Uzunpostalcı, "Bolay, Hacı İsa Ruhi", Konya Ansiklopedisi, C. 2, s. 152.

mezkûr muavini **Hoca Rüstem (Sungur) Efendi**⁽²⁾ rakik ve mühezziz (yavaş ve üzüntülü) bir sadayı telehhüfle (mahzun bir sesle):

“Ey cemaat bu hatm-i şeriften mütehasıl mesubatı (sevabı) bila garaz ve ivaz (herhangi bir karşılık beklemezsizin) Hocamız Hüseyin Avni Efendi merhumun ruhuna it-haf buyurdunuz mu?” diyebildi. Umum tarafından “evet” cevabı verildi. Teessüründen (üzüntüsünden) fazla söz söyleyemedi. Mevcut ihvanı dinimizden (din kardeşlerimizden) her biri mağfur müşarun ileyhin ahlak ve faziletine dair mer-siyede bulundular.

Cümlemizin mahbubu kulubu (gönlünün sevgilisi) olan Erkan-ı Harbiye Miralay **Kazım Bey Efendi**⁽³⁾ de yaşayan muhterem, ölüleri-mizin hayatına dair risaleler (kitap-çıklar) vücuda getirilmesi ahlak için-de bir durusu hamiyet (yücelik ders-leri) olacağını ve binaen aleyh Hoca müşarun ileyhin medrese hayatın-dan bed'en (başlayarak) irtihal (ve-fat) tarihine kadar güzeran eyleyen (geçen) 30 küsur ilmi ve vatani hiz-metini ve secaya (seciyelerini), ve mizayasını (karakterini) cami (kap-sayan, toplayan) bir risalenin telif ve 400 yüz nüsha kadar tab'ı-neşr edil-mesi (yayınlanmasını) arzusunu iz-har ve mektebin idamesi (okulun devamını) ve etfal-i memleketin (memleketin çocuklarını) temini tedris ve terbiyesi (eğitim öğretim) nokta-i nazarından merhuma halef olacak (yerine geçecek) zatın hüsnü intihabına (iyi seçilmesine) ba-gayet

(2) Hacı Mehmet Rüstem Sungur, 1887 yılında doğdu. Babası Ulemadan Hacı Ahmet Fahrettin Efendi'dir. 17.12.1972 tarihinde vefat etti. Üçler Mezarlığı'na (103 ada, 274 parsel) defnedildi. Ayrıca bkzn: Saime Yardımcı, "Sungurlar / Rüstem Hoca", Konya'da Asırlık Bir Çınar, Konya 2011, s. 136-141.

(3) Konya'da Miralayzadeler lakaplı meşhur bir aile de vardır. Abdullah oğlu Mustafa Salim Oğuzer oğlu Abdullah Salim Oğuzer (1301 - 1950) de bu aile-dendir. Ayrıca bkzn: Saime Yardımcı, "Miralayza-deler / Uzluklar", Konya'da Asırlık Bir Çınar, Konya 2011, s. 142,143.

itina edilmesini de lütfen tezakir (hatırlatma) buyurmuşlardır. Bu mualaat kadar sinasi-irfanperveriyi hazirun maa't-takdir ve teşekkür kabul ve merhumun menakibini (menkibelerini) cemî vacibat ve tel-fiki (toplanması görevini) hususi mülga **Mektebi Hukuk Müdürü Refik Bey**'den⁽⁴⁾ alınmış olunmuştur. Bizden evvel vefat edenlerimizi hayır ile yad ve tilaveti Kuran-ı Kerim ile ruhlarını mesrur ve şad eylemek gibi İslamlık ve Türklük şiarı hürmet asarımıza adatı müstahsene-i diyanet-karenemize riayet eyleyen kardeşlerimizi samimiyetle tev-kir eyleriz (hürmetle anarız)."

"**Büyük Bir Ziya (Kayıp), Büyük Bir Teessür (Üzüntü)**" başlığıyla eski Hukuk Mektebi müdürü **Refik Bey** (Kırış) 17 Ağustos 1922 tarihli Babalık gazetesinde Hüseyin Avni Efendi için şunları yazmıştır:

"Ananat-ı islamiye ve adat-ı milliyemiz dahilinde (dini ve milli gelenek ve göreneğimizde) bir çok seneler Darulmuallimin ve Darulmuallimat vesair mekatibde (okullarda) muallimlikler ve müdürlüklerinde bulunarak neşr-i maarife (maarifin gelişmesine) hizmet etmiş olan Konya'mızdaki Darulirfan müdürü muhteremi Nevşehirli Hâce Hüseyin Avni Efendi müptela olduğu humma-ı habiseden rehayab olamayıp (kurtulamayıp) irtilahî dar-ı cinan (vefat) eylemiştir. Rahmetullahi aleyhi ve rahmeten vasia (Allah onu engin rahmeti içine alsın). Cehl ile mücadele eyleyen maarifçiler 30 küsur senedir senelik mütehasısı arkadaşlarını ve Konya ahaliyi müslimesi de evlatlarının kadim (eski) bir mürşidini kaybettiklerinden do-

layı aşıkâr bir teessür (kederli) ve telehhüf (üzüntülü) olmakta haklıdılar. Hace-i lisanının kinayesine has bir usul-i talim ile az ve vaktinde pişgah-ı tedrisinde (eğitiminde) bulunanlara anı hesap hendese ve mükemmel bildiği Arabi, Farisi Türkî lisanlarıyla yazıp okuduğu ve bir lisandan diğerine tercüme ve bahusus (özellikle) ulumu diniye (dini ilimler) ve Kuran-ı Kerimi öğrettiği bugün binlerce maarifi memurin ve imtihanı mümeyyizinin tasdikgerdei takdiri bedre (değeri doğrulanmış olan) merhum oldukça Fransızca da okur-yazar ve ulumu tab'îyye (fen bilimleri) ve hukukiye-den de ders verecek derecede bahrever (geniş bilgili) idi. Seciyyeyi mefküresi (düşünce dünyası) kuvve-i hafızası (hafıza kuvveti) gibi yüksek ve metin (sağlam) idi. Hele şu on beş senelik hayatını tamam manasıyla her türlü ihtirastan azade (uzak) olarak sırf vatanın istikbalini (geleceğini) teşkil eyleyecek evlad-ı müslimenin ulumu nakliye (dini ilimler) ve asrıyye (çağdaş bilgiler) ile mücehhez olması yolunda geçirmiştir. Yegâne (biricik) emeli müte-deyyin, ahvali dünyadan habir (haberdar) tacirler, ziraalar, mekatib-i aliyeye (yüksek eğitimde) kabiliyetli gençler yetiştirmek idi. Akraba ve aile-i kederdidesine (üzüntülü ailesine) Darulmuallimattan mezun

Refik Bey (Kırış) Bey, "Büyük Bir Ziya (Kayıp), Büyük Bir Teessür (Üzüntü)", Babalık, 17 Ağustos 1922.

(4) Hüseyin Refik Kırış (1868-1945), Konya Hukuk Mektebi Müdürlüğü yapmıştır, 1932 yılında yaş haddinden dolayı emekliye ayrılmış, 1 Haziran 1945 tarihinde vefat etmiştir. Bknz. Fuad Arun, "Muallim Refik Kırış Hayatı ve Eserleri 1868-1945", Ankara 1968; Hasan Özönder, "Kırış, Hüseyin Refik", Konya Ansiklopedisi, C. 5, s. 183.

kerime-i iffetvesileleri hanım kızlarıma ve şerik-i measisi (ortak çalışma arkadaşları) olan meslektaşlarımıza enin-i kalbimin (üzüntülü) hissiyatı tazizatkaranesini iblağa (bildirmeye) ve ihvan-ı dinimiz tarafından merhumun ruhu pürfutuhu-na (ruhuna) Fatihayı şerife ihdasına (hediye edilmesini) cerideyi aliyele-rinin (gazeteniz aracılığı ile) delale-tini rica ederim. Hacı Hüseyin Avni Efendi ruhuna Fatiha... Mülga Mektebi Hukuk müdürü Refik..."

Hüseyin Köroğlu (1923-2013)⁽⁵⁾ Nevşehirli Hüseyin Avni Efendi hakkında kaleme aldığı makalesinde şunları kaydeder:

"Hüseyin Efendi'nin Konya'ya tayini Konya maarifi için büyük bir kazanç olmuştur. Zira Hüseyin Efendi alelade bir maaş ehli değil, mesleğine bağlı öğretmenliği kutsal bir vazife sayan bir hoca idi. O dersini coşarak anlatır kendini ve öğrencilerini yetiştirir iken çalışmadan yılmazdı. İleride öğretmen olarak Anadolu'nun ücra köşelerine dağılacak olan talebesi için en iyi bir örnekti. Memlekete yüzlerce talebe yetiştiren merhum, hitabet kudreti, çalışkanlığı ve bilgisiyile temayüz etmişti. Arapça ve Farsçayı konuşur ve yazardı. Edebiyatına vakıftı. Fransız dilini de bilirdi. Okurdu, öğrenirdi. Maalesef pek az rastladığımız gibi ders kitabından başka kitap açmayan hoca değildi."

Hüseyin Avni Bey'in en önemli öğrencilerinden birisi **Veli Sabri Uyar** (1874-1954)'dir⁽⁶⁾.

Konyalı Hattat Hacı Kâmil Efendi'nin⁽⁷⁾ kızı Fatma Zehra Hanım ile

Meşrik-i İrfan, 1. T.Evvel 1325 ve 17 Kanunuevvel 1325 tarihli haber küpürleri.

evli olan Hüseyin Avni Efendi'nin **Mucip Avni (1910-1932)** adında bir oğlu ve Konya Darumuallimat'tan mezun **Mediha Hanım** ve öğretmen **Fatma Şakire İmran Çıktay (1904-1948)** adında iki kızı mevcuttur.

KAYNAKLAR:

- Ahmet Çelik, Konya Daru'l-İrfan Mektebi, Merhaba Akademik Sayfalar, 8 Ekim 2014, Sayı: 24, s. 371-375.
- Afif Evren, Bazı Konyalı Muharrirler ve Hattatlar, Konya 1937.
- Babalık, 16-17 Ağustos 1922.
- Hakem, 16 Kânunuevvel 1325.
- Hüseyin Köroğlu, Konya Darumuallim Müdürü Hüseyin Avni Efendi, Özdemokrat 23 Aralık 1959.
- KMEM BYEK D NO 56 Konya Merkez ve Mulhakati İlk Mehtep Muallimlerinin Sicil Numaralarının Kaydına Mahsus Defter, DSCN_0418.
- KMEM, Muallim Teftiş Defteri, (IV), s. 71.
- Meşriki İrfan, 1 Teşrinievvel 1325/14 Ekim 1909.
- Meşriki İrfan, 17 Kânunuevvel 1325/30 Aralık 1909.
- Meşriki İrfan, 26 Temmuz 1326.
- Selçuk, 9 Mart 1948.
- Yılmaz Nuzumlaer, Mucip Avni, Yeni Konya, 17 Ocak 1960.

(5) Ali Işık, "Köroğlu, Hüseyin", Konya Ansiklopedisi, C. 6, s. 160, 161.

(6) Ahmet Çelik, "Uyar, Veli Sabri", Konya Ansiklopedisi, C. 9, s. 24, 25.

(7) Kamil Efendi, 1270/1854 tarihinde Konya'nın Piri Mehmet Paşa Mahallesi'nde doğdu. Babası Ceride Kâtiibi Mehmet Vasfi Efendi'dir. Konya'nın çeşitli medreselerinde okudu, hattatlığa heves etti. Buharalı Abdülhamit Efendi'den hattatlık dersi aldı. Güneş irifa tahtası yapardı. Veli Sabri Uyar: "Bun-

lardan biri halen Selimiye Cami İmamı Şükrü Efendi de mevcuttur." demektedir. Hacı Kamil Efendi, 1332/1916 senesinde vefat etti. Üçler Kabristanı'na defnedildi. Kabir taşı kitabesi şöyledir: "El-merhum Ceride Kâtiibi Zade Hacı Kâmil Efendi Ruhuna Fatiha..." Sene: 1332. Bakınız: Veli Sabri Uyar, Hattatlar Armağanı, Konya Dergisi, Ekim-Kasım 1948, Sayı: 120-121, s. 45-46.